

MONREOVA NAUKA.

Promluvil na schůzi univerzitního klubu "Komenský" v Iowa City, Ia., právník Josef Měkota z Cedar Rapids, Ia.

(Dokončení.)

Po tomto jadrném a směle prohlášení Anglie děle nepochybovala o našem stanovisku a nehledala slabé stránky v této americké zásadě.

Čtvrtý případ je též časovou historií. Asi před čtyřmi roky ozbrojené loďstvo několika evropských velmocí učinilo bezohledný útok na republiku venezuelskou pod předstírkou kolektivního peněžitého požadavku. Dle pravidla mezinárodního zákona může jeden národ dobývat jiné národy na území druhým. Jsou to případy, kde se jedná o čest a důstojnost druhého národa. V pádu, že by jeden národ dovolil svým poddaným poškodit praporek jiného národa, může utrazený národ dobývat peněžité zadostiučinění.

Také kdyby národ nedal ochranu vyslané aneb zástupci jiného národa, může poslední národ požadovat peněžitou náhradu za úrazku etí a tuto peněžitou náhradu může moji dobývat. V případech, kde se jedná o peněžitou náhradu, může jeden národ mocí uchránit celní města za účelem kolekce takové náhrady. Též má každý národ právomocné hájiti své občany, neb své poddané, když jedná se o jejich bezpečí.

Mělo-li Německo právo uchrániti celní celnici venezuelskou za účelem kolekce, zůstane ještě dlouho otevřenou otázkou. Též zůstane na vždy nerozluštěno, nebyla-li tím Monreova nauka.

Většina amerického lidu dnes věří a myslí si, že Německo uchránilo úmyslně celnici venezuelskou, aby porušilo americkou zásadu. Naše vláda však držela se slov Německa a nebrala ohledu na jeho skutky. Tebaže přátelská a nevinná byla slova Němce, přece útok na loď venezuelské, uchránění jedné z celnic, nebylo nic jiného, nežli pirátství.

Pravdou jest, že Německo nechránilo žádnou část země naší sesterské republiky. Ale mělo-li Německo právo uchrániti jeden berní přístav a přivlastniti si důchody tohoto přístavu, pak měly totéž právo i ostatní přístavy a zdroje národního příjmu. Jak dlouho může národ existovati, když všechny jeho důchody jsou v rukou nepřítel? Když Německo učinilo útok na loďstvo venezuelské, potopilo je a uchránilo jeden berní přístav, učinilo nebezpečný útok na život sesterské republiky.

Útok nebyl proveden na obranu důstojnosti a etí národní, nýbrž pouze proto, aby se pomohlo německým kapitalistům a špekulantům k dobytí požadavků za národní dluhopisy. Vše skončila se bez vážnějších následků. Věk americký lid byl by raději viděl, kdyby byla naše vláda v tomto ohledu zaujmula ostřejší a ráznější stanovisko, tak jako v roce 1905 zaujala proti Anglii. Podíl, který naše vláda brala v této záležitosti, nebude nikdy zářit jako slavný nebo hrdinný skutek americké diplomacie.

Takový byl počátek a taková jest historie Monreovy nauky. Jest založena na základech, aby si americký národ udržoval nadvládu na americkém polosvětě. Po osmdesát roků byla tato nauka důstojně hájena a zachovávána od našich státníků a vlády. Má-li evropský koncert právo udržovati rovnováhu ve vnitřních záležitostech Evropy, má též náš národ s ohledem na svoji mohutnost právo hájiti zájmy, mír a bezpečí amerických národů. Tato americká svrchovanost jest nutností pro život jihoamerických republik.

Jsou ještě jiné vážné příčiny, proč zásada tato má býti zachována. Naše vláda stává průplav, který bude spojovati moře atlantické a tichomořské. Tím se náš obchod a styky s ostatními zeměmi jenom zvětší. Pro naši republiku bude to velice výhodné, poněvadž tím velice získá. Z ohledů politických nemůže naše vláda trpěti, aby cizí vlády a moei měly vliv nějaký na naše sesterské republiky. Musíme s nimi pěstovati tu nejširší obchodní vzájemnost. Musíme si u nich vynutiti uznání naší hmotné nadvlády na americkém polosvětě. Čím dříve naplníme tyto republiky tím pravým duchem, tím méně bude třeba našich opatření proti útokům evropských vlád.

Pakli pověstná Monreova zásada, která vzdorovala útokům a nájzdám evropských moei po osmdesát roků, padne, bude to zavlněno pouze peněžitou mocí. Co nezmohla vojenská moc Francie, co nezmohla spojená námořní moc Anglie, Německa a Itálie, co nezmohla hladká a vybroušená diplomacie anglického dvora, to snad zmůže tichá, ale nepřekonatelná moc peněz. Jakmile přijde doba, že to bude peněžitou výhodou, bude učiněn nový a soustavný útok na tuto zásadu, jako překážku obchodnímu a průmyslovému pokroku dnešní doby. Lze však doufat, že náš národní cit bude vždy převládati nad obchodním duchem.

Naše republika velice seslabilá tuto svoji zásadu, když z ohledů obchodních a peněžitých uchránila ostrovy, deset tisíc mil od našich hranic vzdálené. Tuto rozpínavost k vůli peněžitému a obchodnímu zisku se strany naší mírumilovné republiky, naplnila jiné národy toutéž neukrotitelnou touhou po rozšíření svých hranic za účelem obchodu. Věk v každém takovém případě obět mravnosti a obět lidských životů daleko přesahují obchodní výhody. Rusko pod záminkou obchodu uchránilo nejbohatší část Číny, ale odepkylo to ve válece s Japonci. Anglie pod záminkou obchodu zničila dvě slibné a úspěšné republiky v jižní Africe, ale zaplatila to nesčetnými životy svých poddaných. A Německo, aby nezůstalo v této obchodní rozpínavosti o nic pozadu, má stále choutky na rozšíření svých držebností. Jihoamerické republiky, jež tou dobou jsou vysílány domácími různicemi a nesváry, staly by se snadno kořistí Německa, kdyby mu nestála v cestě americká zásada.

Moc kapitálu a peněz ještě na jiné straně útočí na tuto nauku. Špekulantů a dobrodruzi, kteří pod záminkou obchodu hledají štěstí v těchto zemích, vysílají do světa zprávy, že Monreova nauka je překážkou vzdělanosti a pokroku v těchto zemích. Ze prý jihoafriické republiky jsou pouze republikami na papíře, ale ve skutečnosti jsou prý ovládnuty diktátory nejhoršího druhu. Vzdor tomu, že v těchto tvrzeních může býti trochu pravdy, přece jsou jen hanebnými pomluvkami.

Monreova nauka je čistě stvořená amerických presidentů a zahraničních tajemníků. Není to žádná usnesení kongresu. Není to žádný rozsudek vrchního soudu. Není to žádný článek mezinárodní smlouvy. A vzdor tomu téměř celý vzdělaný svět klaní se této nauce.

Amerikan, každý bez výjimky, souhlasí s touto naukou. Ba náš lid by jednoduše podporoval válku, kdyby jednalo se o zachránění a udržení této nauky.

Jest jisto, že až skutečně bude průplav mezi oběma oceány, náš vliv na jižní republiky bude silnější.

Nechť náš duch vtělí se do rá-

rodného života oněch republik a nechť ony republiky pokračují ku předu pod naším dozorem. Pod hvězdnatým praporem americké svobody a osvícení byl pečlivě zbudován kruh středních a jižních republik. Běda té cizácké moei, která by se pokusila zničiti některý článek tohoto kruhu.

LITERATURA.

Kreseb a povídek Otakara Charvata, jež vycházejí v **Knihovně Česko-Amerických Autorů**, vyšel právě sešit třetí. Jako v předcházejících, tak i v tomto nalézáme několik drobných prací Charvatových, jež se opravdu pěkně čtou. Nebude zajisté jednoho čtenáře, v kterém by silná kresba "Těžká chvíle" nezanechala mohutný dojem. Rovněž další oklahomská povídka "Proč Martin Jordán zmizel", jež čerpána jest z dob osazování Oklahomy, překvapuje jemnou, promyšlenou kresbou a pestrým, realistickým líčením děje. Neméně působivou je povídka "Tragón se vrátil" v níž duševní pochody hrdiny jsou opravdu líčeny mistrně. Dále nalézáme v přítomném svazku drobnější črtu z česko-amerického života "Smrt", v které vedle značného umění vypravovatelského, vyznírá i upřímnost českého citění. O posledním povídce "Skvrna", jejíž počátek přináší III. číslo, neopomeneme se zmíniti přístě. —rek.

Knihovna Česko-Amerických Autorů vychází nákladem Otakara Charvata, 1309-11 Howard St., Omaha, Neb., a předplácí se za 12 sešitů pouze \$1.00. Píšte si o práve vydaná tři čísla.

Dětské divadelní hry a výstupy, pro děti česko-amerických škol. Napsal a upravil B. Hladký, učitel IV. třídy školy "Vojta Naprstek" v Chicagu, Ill. Vyšel nákladem Aug. Geringera, 150 W. 12th Str., Chicagu, Ill. Cena 50c. V úhledné, pěkně vypravené knižce nalézáme několik výstupů a drobnějších divadelních her, jež přizpůsobeny jsou potřebám naší česko-americké mládeže. Učitelé našich českých škol naleznou v ní pěknou pomůcku k pořádnímu dětských veřejných programů. Odporujeme vše.

Kalendář Hlasatel letošního roku vyniká svou pěknou úpravou, jakož i pestrostí slovesného, většinou původního obsahu. Cena 40 centů. Vyšel nákladem "Denního Hlasatele", 657-659 18th Str., cor. Ashland Ave., Chicagu, Ill.

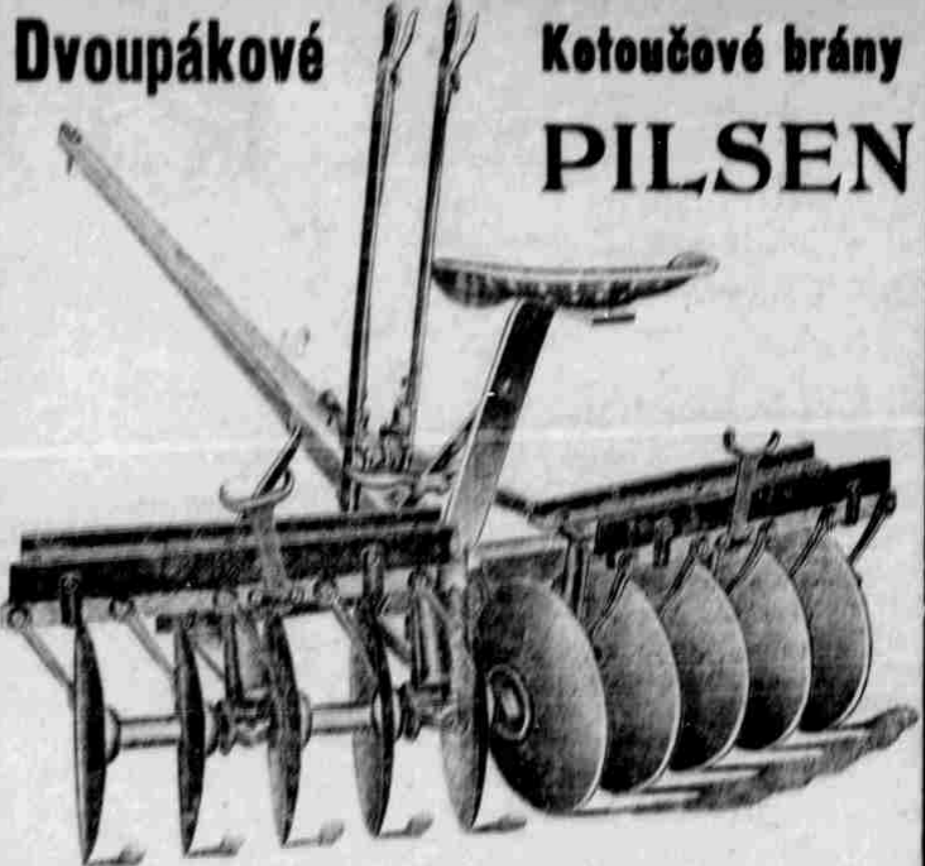
Náboženský mor od Jana Mosta a **Anti-Syllabus** od dr. H. Krassaera. Vydáno skupinou "Bezvlády" v New Yorku. Cena 5 ctů. Čistý výtěžek ve prospěch české svobodné školy v New Yorku. — Adresa: 357 E. 72. Str., New York, N. Y.

Laciné předměty bývají mnohdy velice nákladné, přihlédneme-li k nesnáším a k láci, za jakou jsme je koupili. Někdo takové "laciné věci" koupí a později shledá, že za ně zaplatil až příliš mnoho. Cena léku má býti vždy souladně vysokou s jeho účinkem. Obdrželi jsme následující, zvláště toho se týkající dopis od p. W. F. Clausona z Anderson v Ind., ve kterém praví: "Užíval jsem jiné a lacinější léky, než Hoboko, shledal jsem však, že nevyhovují a že nikdy neprokazují ty služby, jako Hoboko. Z té příčiny naleznete pro ně příležitostnou objednávku."

Dr. Petra Hoboko zaujímá jedno z předních míst v řadě významných léků. Může býti sice lékem podobným, ale není lékem, který by je nahradil. Není k dostání v lékárnách, nýbrž jen u zvláštních jednatelů. O další sdělení klaste se u Dr. Peter Fahrney & Sons Co., 112-118 So. Hoyne ave., Chicagu, Ill.

Dvoupákové

Kotoučové brány PILSEN

Tyto brány jsou nejlepší v trhu; nový druh jeho patentovaného ocelového rámu může se kdy třeba zatížit. Ony kotoučové otáčejí se v silných ložkách, jež jsou uspořádány tak, že se čepy mohou snadno olovati se shora. Ložiska jsou chráněna před hlinou a rychlým opotřeběním. Nárazníky mezi oběma skupinami kotoučů zabráňují pázení na strany, čímž se ulehčuje chod těchto bran. Každá skupina kotoučů má svoji nakloneč páku, takže se může dle potřeby nakloniti jedna strana více než druhá, což má velkou důležitost při řezání půdy na stráněch. Páky oškrabovačů, přiléhajících na kotouče od středu až po okraj, řídí se nohama.

Brány "Pilsen" prodáváme v ceně od \$18.00 do \$23.50 a posíláme je přímo z továrny.

Koupíte-li hospodářské stroje u nás, ušetříte od 20% do 40% procent, protože Vám ušetříme co na vás vydělá agent, a to co firmy stroje prodávající platí za nájem ze skladu. PÍŠTE SI PRO PODROBNOSTI A PRO NAŠ VELKÝ KATALOG, jež vám pošleme ZDARMA. Ušíte tak ještě dnes!

U. S. MAIL ORDER HOUSE,
Marshall Boul. and 21st. St., Chicago, Ill.

GEORGI & VITAK,

(dříve Louis Vitak)

Píšte si o cenníky, jsou zdarma. 4663 Grass Av. cor. 47 and Ashland Av., Chicago
Prodáváme veškeré hudební nástroje za tovární cenu.

Jane výhradní vyrábitele vyhlášených "Pearl Queen" Concertin a máme též pravé české harmoniky nejlepší jakosti. — Jediní zástupcové pro Ameriku slavných a světově známých dechových nástrojů vyráběných V. F. Cerveným a Synem pro které jsou doporučeny na všech světových koncertních: v Praze, Paříži, Lipsku, Bruselu a jinde. Náš obrovský tovární sklad, přívoz a vývoz hudebních nástrojů po celé Americe dokazuje nejlépe pověst našeho obchodu a důvěru, kterou chováme u ct. obecnosti. (9m)

Nakladatel českých hudebnin. Sp. rávky všech nástrojů se vyfyzují.

Jediná česká koželužna

V AMERICĚ.

Platíme hotově za kůže a koženky. Pošlete nám kůže a my vyděláme je na pokrývku za \$4.50; na pokrývku a podšívku za \$3.50; na kabát za \$4.50 a zhotovíme kabát za \$6.00. Vyděláváme kůže na postroje a femínky. Zaručujeme nejlepší práci ve státu. Píšte si o cenník a zasílací listky.

Veškeré dopisy adresujte na: 24tt

ROBE & TANNING CO.
South Omaha, Neb. aneb Cedar Rapids, Iowa.
F. VAŠÍČEK, majitel.

Metz Bro's Brewing Co.

Nejstarší pivovar v Omaze.

TELEFON DOUGLAS 110.

Vaří nejlepší pivo soudkové i lahvové na celém světě.

ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC

v čís. 1300 Farnam ul.

Pravá importovaná piva na čepu. Píseňák z Městanského pivovaru v Plzni v Čechách. Hobrau Munich Bavarie pivo. Pivo Anheuser-Busch a světově známé Faust získalo rozsáhlou reputaci. Kavárna pro dámy nalézá se na druhé podlaže. 60m

A. N. Frick & Son Co.

Vel. obchodníci a importéři

LIHOVIN A LIKÉRŮ.

Nástupci firmy: L. Kirsch Sr., Frick & Son Co.

Tel. 544. 1001 Farna. ul., Omaha.